

Släktcirkeln

Forum för cirkelledare 17 Maj
1999

Utgivare: Sveriges Släktforskarförbund

Postadress: Box 30222, 104 25 Stockholm

Redaktör: Erik Thorell, Roslagsgatan 26, 113 55 Stockholm.

Tel: 08 - 695 08 90

Tel: 08 - 15 74 65.

Vad vill vi få ut av vår släktforskning?

Det är nog ganska vanligt att ledaren i början av en cirkel frågar deltagarna varför de vill börja släktforska. Jag har erfarenheten att man får de mest skiftande svar; lite allmänt veta mer om släkten, ta rätt på en okänd förälder, några gamla brev eller ärvda föremål, en spännande muntlig släkttradition osv. På det stadiet har jag aldrig så vitt jag minns stött på någon som siktat på att göra en släktbok.

Inom vår rörelse predikas rätt mycket om att inte bara forska utan också dokumentera. Se till att lämna något efter dig! Skriv! Ha ordning på pärnarna! Gör "testamente"! Och visst ska vi det. Numera kan gudskelov de som skaffat sig en dator få god hjälp med allt detta av olika släktforskarprogram.

Men vi är alla olika. Alla har inte tillräckligt med beslutsamhet, förmåga, ork, tid, lust eller råd att åstadkomma en släktbok. Jag tycker -

kanske lite hädiskt - att man inte ska låta sig bli slav under dokumentationen. Det betyder kanske att vi tappar bort resultaten av en del forskarmöda. Visst är det synd, men det är ändå inte hela världen.

Hur kan jag tycka det? Ja, låt oss gå tillbaka till frågan varför vi släktforskar, varför vi började släktforska. De flesta av oss är amatörer, hobbyforskare. Vi vill ha nöje av vår forskning, få veta mera om släkten och på det sättet utvecklas som släktmedlemmar och människor. Det är inte nödvändigt att alla blir författare också.

Antagligen har många liksom jag upplevt när någon första gången hittar en släkting i en arkivhandling. Men, titta! Det är ju morfar! Visst är det han! Nej, men! Va´ kul! Där ligger en stor del av nöjet med släktforskningen. Samma sorts glädje kan vi också känna senare i forsknings-

karriären när vi lyckas lösa besvärliga problem.

Naturligtvis känner författaren till en artikel eller släktbok också tillfredsställelse och glädje när verket äntligen är färdigt, men frågan är om inte lösningen av ett svårt problem kittlar mera?

Som jag påpekat tidigare tycker vi olika. Den som inte får ur sig den fina dokumentationen ska inte behöva ha dåligt samvete. Det viktiga är att få tillfredsställelse av den släktforskning man själv bedriver.

Det här är frågor jag tycker man kan diskutera i cirkelarna. Kanske kan man på det sättet förebygga ett och annat avhopp av sådana som överväldigas av lamraternas ambition och "duktighet". Var och en ska få bli salig på sitt sätt.

Erik Thorell

Anbyttardag med nya sju- och åttamänningar

Hösten 1998 ordnades en anbyttardag i Vaksala utanför Uppsala. Aktuellt område var åtta socknar i stort sett öster om Uppsala. Egentligen borde jag kratta löv på torpet och ta upp de sista morötterna, men eftersom jag har bondeanor i tre av socknarna och fm mf ligger begravd just i Vaksala beslöt jag mig för att åka dit. Som förberedelse körde jag ut några stam- och antavlor (jag använder DISGEN) som något så när täckte mina anor inom området.

Det var en fin höstdag. Vi höll till i en trivsamt bygdegård alldeles intill Vaksala kyrka, som numera ligger i stadens utkant. Där förfäderna plöjde och sådde ligger numera stadsdelen Årsta. Helt hade dock inte stadsmiljön tagit över. Gott om parkeringsplatser och inte en mätare inom synhåll. Bra start.

Det slösades inte mycket tid på inledande prat. Vi fick en nummer- och namnlapp att sätta på oss och en deltagarförteckning där vars och ens socknar, byar eller gårdar och eventuella släktnamn med ungefärliga tidsperioder fanns angivna. Det var gott om utrymme med sittplats och ordentlig bordsyta för alla att sprida pappren på. *Carl-Olof Sahlin* från DIS-Öst fanns där med DISBYTs databas. En och annan hade också med sig papper och pärmar med forskningsresultat, sockenprojekt e.d.

Jag hann inte ens sätta mig eller läsa deltagarförteckningen till slut förrän en dittills okänd sjuväring högg tag i mig. Efter en timme satt vi fyra stycken som aldrig träffats förr runt ett bord och pratade om salig *Anders Andersson* i Gnista, 1702-42, som vi alla hade i våra antavlor. Gnista ligger, eller snarare låg, ungefär där Pharmacia nu i lagt beslag på den gamla åkerjorden i Uppsalas utkant. Vi vid bordet var av båda könen och i olika åldrar. Vi äldre blev ungefär åttamänningar och de yngre niomänningar med våra barn. Vi fick förstås ut diverse information, en ny generation här, en rövarhistoria om en otrogen förfader där och en massa nytt om släktingar ”i sidled”. Det var en ganska speciell upplevelse. Mina medförda an- och stamtavlor kom genast väl till pass och vi kunde spara in en del portokostnader och vinna tid. Men det har blivit fortsatta kontakter ändå under de gångna månaderna.

Ytterligare en ättlingkände vi till, den vittre uppsala-

forskaren *Gösta Thimon*, som av hälsoskäl inte kunde vara med. Via DISBYT-databasen och ett lokalt pärmbibliotek kunde vi få fram uppgifter om ännu fler tänkbara släktingar, innan gruppen runt bordet skingrades. Det fanns ju flera trådar att ta tag i och frågor att besvara. Vid tvåtiden kom jag på att det inte ännu blivit sådan tur som vi fyra då hade är ganska sällsynt enligt *Carl-Olof Sahlin*, som har stor erfarenhet av sådana här träffar.

När dagen var slut kändes huvudet ganska tomt. Det hade varit intensivt. Ett besök vid fm mf:s grav blev det dock. Jag var inte ensam på kyrkogården. Det var flera deltagare som gick där och sökte kända namn. Klokt att lägga anbyttarträffen nära en aktuell kyrka. Men något besök vid ett närbeläget köpcentrum, som jag eventuellt planerat, det blev det inte. Jag kände inte för det. Gynna dem som byggt ett Mammons tempel på förfädernas åkerjord! Nej!

Det blev en surrig och slitsam men mycket givande dag. All heder åt arrangörerna, Björklingebygdens Släktforskarförening! Tack! Om man ser en sådan här dag ur cirkelledarsynvinkel kan man fråga sig när nybörjaren är mogen att gå på anbyttedagar. Ganska snart skulle jag vilja säga. Men man måste nog vara en bit på väg och ha något att jämföra med och något att lämna i utbyte, om man ska känna sig tillfreds. Att bara gå dit för att mjölka andra på uppgifter vill jag inte rekommendera.

Erik Thorell

Cirkelledarkursen inställd

Den planerade cirkelledarkursen i Göteborg den 13-14 mars i år blev dessvärre inställd p.g.a. för få anmälda. Minst 10 deltagare hade krävts för att cirkeln skulle bli av, men endast 6 anmälningar kom in.

Cirkeln förlades till västkusten då önskemål framförts att även denna landsända skulle få en motsvarighet till den cirkelledarkurs som 1997 gick av stapeln i Stockholm. Intresset var dock, som synes, begränsat. Om det var innehållet i kursen (vuxenpedagogik, källkritik, litteraturkännedom m.m.), tiden eller annat som ej föll i smaken är ej känt.

Från Förbundets sida ser vi gärna att en cirkelledarkurs anordnas någon helg i Göteborg, gärna till hösten. Har du önskemål om innehåll är du välkommen att höra av dig till

Johan Alexander Lindman

Litteratur

Släktforskarförbundet har givit ut en välmatad årsbok 1998 med *Håkan Skogsjö* som redaktör. Numera har man inte något särskilt tema för innehållet och gör heller inte något försök att dela in bidragen i grupper. Årsbokens innehåll karakteriseras dels av att många uppsatser behandlar förhållanden långt tillbaka i tiden, oftast före kyrkböckerna, dels av att redovisningen av källmaterialet är omfattande och blir framträdande, ett pedagogiskt plus.

Urban Sikeborg inleder med en lärorik uppsats om källkritik. Han berör bl.a. förändringar genom åren av ords betydelse, hur och varför källorna tillkommit, ändringar i värderingar då och nu, samt, inte minst värdefullt, hur man på bästa sätt ska redovisa sina forskningsresultat, särskilt när underlaget är osäkert.

Svenskt biografiskt lexikon (SBL) presenteras medryckande av *Carl Henrik Carlsson*, mångårig medarbetare i verket. Bl.a. redogör han noggrant för hur man inom redaktionen kommer fram till vilka som ska komma med eller inte, något som väl många av oss funderat över och haft synpunkter på.

Som ett komplement till sin utredning om släkten *Lemnius* i årsboken för 1995 nagelfar *Pontus Möller* med en imponerande notapparat en mängd uppgifter i olika skriftliga källor släkten Sasses första århundrade i Sverige. De första släktmedlemmarna kom in från Hamburg i början av 1500-talet och utnyttjades och gynnades av *Gustaf Vasa* och hans söner.

Om en kontroversiell präst, *Olof Montén* i Söderhamn, 1673-1737, skriver *Lars Nylander*. Montén var även skolman och konstnär. Han både söp och slogs och hade besvärligheter i äktenskapet men var handlingskraftig och trots allt omtyckt. Framställningen ger exempel på vad man kan få fram av domkapitlets arkiv. En del uppgifter lämnas om Monténs släkt.

I nättidningen Rötter har ett tiotal släktforskare under några veckor våren 1997 debatterat vad man kan skriva om döda och levande personer i släktkrönikor o.d. *Håkan Skogsjö* har sammanställt och något redigerat inläggen i tidsordning. Författarna har i många fall ganska olika uppfattning men också en påtaglig respekt för varandras åsikter. De argumenterar klokt och sansat. Det görs ingen sammanfattning men läsaren får ändå, tror jag, en känsla av att han/hon bättre än tidigare vet vad man

kan eller inte kan/bör skriva. På ett väldigt tilltalande sätt framhävs den enskilde släktforskarens ansvar i stället för något slags bindande regelsystem. Ämnet är definitivt något att ta upp tidigt i cirkelarbetet.

Om *Maria Watz* och hennes bakgrund skriver *Olle Elm*. Hon var mor till *Johan Brun, adlad Brunhjelm* (166?-1731). Släkten Watz fanns på 1600- och 1700-talen i Östergötland. På modernet stammade Maria från den gamla mecklenburgska ätten *von Stoisloff*. Artikeln är av genealogiskt intresse för en begränsad krets men ger spännande exempel på bred användning av genealogiskt källmaterial, t.ex. kyrkböcker, släktkalendrar o.d., in- och utländsk litteratur, brevväxling med andra forskare samt kontakter via Internet med forskare i USA och Tyskland.

Magnus Olsson sammanfattar med några sidor text och sex släkttavlor hur *Carl XVI Gustaf* härstammar från *Gustav Vasa*. Linjerna går främst via ett myller av tyska kungliga och furstliga släkter.

Palmskiöldska samlingen på Carolina Rediviva (universitetsbiblioteket i Uppsala) presenteras av flitige *Olof Cronberg*. En stor del av samlingen består av genealogiskt material, tryckt och handskrivet, sammanställt ca 1685-1719. Cronberg har försökt analysera materialets tillförlitlighet genom att plocka ut några exempel på släkttavlor från 1400-, 1500- och 1600-talen ur samlingarna och jämföra deras uppgifter med vad han fått fram ur andra källor. Det visar sig att han i stort finner Palmskiölds uppgifter rimligt pålitliga. Den mycket läsvärda, pedagogiskt upplagda artikeln slutar med ett antal goda råd om källkritisk värdering. Rekommenderas!

När vi talade fornsvenska i vårt land hade man en syster eller kanske flera systor. Det får vi lära oss i en postum uppsats om släktforskning i medeltida källor av lärde, sedan några år avlidne *Jan Liedgren*. Han ger en kort översikt över det ofta svårfunna och svårtydda källmaterialet. Hans kärva råd till den som vill ge sig in på området är att först lära sig latin, fornsvenska och lågtyska.

Gamla brev - ska vi slänga skräpet, frågar *Inger Rudberg* och menar förstås att det ska vi inte. Hon ger exempel på vad brev kan ge. Hon fann dem på universitetsbiblioteket i Lund, skrivna av hennes farmors farfar, *Lars P Wåhlin*. Det blir en ingående skildring av livet i en skånsk prästfamilj i början av 1800-talet.

Ulf Berggren skriver om smedsläktnamn genom ti-

derna. Han ger exempel på något 50-tal och namn och har en del funderingar om deras ursprung, men han slår nog huvudet på spiken, när han själv konstaterar att det finns anledning att återkomma i ämnet.

Industri- och finansmannen *Anders Walls* uppländska härstamning från slutet av 1600-talet och fram till våra dagar beskrivs av Irma Ridbäck. Hon verkar ha kramat ur allt som kunnat fås ur det "vanliga" källmaterialet, främst kyrkböcker och kommunarkiv. Bilden hon får fram av en bonde- torpar- och soldathärstamning spetsad med en och annan riksdagsman är nog ganska typisk för oändligt många av oss.

Många har väl småskrattat åt en notis i en dopbok om "moder okänd, 23 år". Bakgrunden är det s.k. barnamordsplakatet, ett kungligt brev från 1778, som gav en ogift mor rätt att inte uppge sitt namn. Man ville komma ifrån de många barnamorden. Bestämmelsen uppmuntrade emellertid också mannen att dra sig undan sitt ansvar. Detta ligger bakom titeln på en uppsats av *Bernhard Granholm*, "Okänd fader - men kanske känd" baserad på undersökning av ca 1000 rättsfall från olika delar av landet. Många fäder blev avslöjade och dömda, men inte sällan kom de undan, kanske på grund av en överenskommelse mellan parterna. I verkligheten var fadern inte så okänd som det ser ut i papperen.

Urban Sikeborg skriver frispråkigt om en intervju med vår mest meriterade och kanske produktivaste släkt- och personforskare, *Hans Gillingstam*. Han började intressera sig för släkt- och personforskning redan i skolan, studerade efter studentexamen isländska, fornsvenska och historia, disputerade 27 år gammal på en avhandling om ätterna *Oxenstierna* och *Vasa*, arbetade inom arkivväsendet och kom 1963 till Svenskt Biografiskt Lexikon där han stannade till pensioneringen 1990, och där han lagt ned ett väldigt arbete. Han har också medverkat i Nationalencyklopedin 1989-96 och med en enorm mängd bidrag i allehanda person- och släkthistoriska tidskrifter, årsböcker, uppslagsverk, föreningsblad osv. Artikeln ger genealogisk allmänbildning som en cirkelledare bör ha.

Ett exempel på *Hans Gillingstams* produktion får vi i nästa uppsats om *Ängaätten*. Det rör sig om 1300- och 1400-tal i Småland, i stor utsträckning nagelfarande av vad andra skrivit och med en omfattande notapparat hänvisande till för normalsläktforskaren oftast okända tryckta och otryckta källor, säkerligen svårfunna och delvis mycket svårtolkade. Det hela resulterar i en släkttavla utan ett enda årtal för födelse eller död. Men

nog är det spännande att det går att få fram så mycket från den tiden.

Om svedjefinnar i konflikt med Svartnäs järnbruk i Svärdsjö socken i Dalarna skriver *Ragnar Fornö*. Han har studerat rättsfall i Österbergslagens bergstingsrättsprotokoll några årtioneden i mitten av 1700-talet. Bruket ville att nybyggarna skulle kola men de föredrog tydligen att svedja. Rätten att svedja var begränsad och bruket drog finnarna inför rätta. Författarens redogörelser för och analys av fallen ger en inblick i hur svedjandet gick till och hur rättsapparaten fungerade. Ett fåtal inblandade omnämns. Genealogiska fakta inskränker sig till att en far och hans son namnges.

Som vanligt avslutas årsboken med förbindets verksamhetsberättelse och bokslut (för 1998)

Erik Thorell

Felaktigheter i den femte upplagan av "Släktforska. Steg för steg"

Från mångåriga cirkelledaren *Gösta Brandberg*, tidigare Enköping, numera Uppsala, har Sveriges Släktforskarförbund fått ett brev (avsänt 10 oktober 1998) med följande lydelse:

I den nya femte reviderade upplagan av SLÄKTFORSKA! STEG FÖR STEG har tabeller "att bestämma veckodag" blivit helt missvisande.

Den första delen, tabellen årtal, är felaktigt placerad och därigenom blir svaret felaktigt. Även i månadstabellen har en del siffror blivit felaktigt placerade.

Vidare har hänvisningssiffror blivit felaktigt angivna. I stycket "Inte bara anor" sidan 106, hänvisas man till sidan 42 för att man där skall försöka att föreställa sig livet på Löparskogen 1803-1804. Men vad finner man på sidan 42? Jo, flyttningssatser. Man förvånas över att ett sådant slarv kan få förekomma. I föregående upplaga var tabellen rätt och Löparskogssidan finner man i samma upplaga just på sidan 42. Har ingen korrekturläsning skett innan upplagan gick i tryck?

Man känner medlidande för de som utan vetskap om felet köpt boken. Ett bokhandelspris på c:a 465 kronor är ju en summa som är ganska stor för många, icke minst de ungdomar som anmält sig till släktforskningskurserna. Vad gör författaren och förlaget? Kommer man att få byta ut sina böcker? Vad skall jag svara mina kursdeltagare c:a 60 i höst?

Tacksam för ett svar.

Gösta Brandberg
Blixtgatan 7
754 31 Uppsala

Att vara cirkelledare

Kurser i släktforskning är vanliga, mindre vanligt är det kanske med kurser i släktforskarprogram på dator. Datorn blir ju ett allt mer outhärligt hjälpmedel för släktforskaren. Med en knapptryckning eller två kan man enkelt få ut överskådliga antavlor och stamtavlor i olika format, tabeller, statistik och grafiska utskrifter. Man kan också relativt enkelt utbyta släktforskningsresultat med varandra oavsett vilket program man använder. Mormonerna har utarbetat ett filformat som man kan exportera material till och som de flesta program klarar av att importera.

Jag är själv medlem i DIS, Datorhjälp I Släktforskningen, samt i regionföreningen DIS-ÖST, och använder släktforskarprogrammet DISGEN 7 för PC. Behovet av nybörjarkurser i DISGEN blev större och större allteftersom medlemmarna strömmade till DIS-ÖST. Jag kände mig manad att ta tag i kursverksamheten eftersom ingen annan hade lust eller tid med det. Att få ihop datorer var ett problem. DIS-ÖST hade ett par stycken, andra fick jag låna ihop.

Vilket släktforskarprogram?

Det är en svår fråga! Efter att ha undersökt de olika programmen fastnade jag för DISGEN eftersom medlemskapet i DIS innebär tillgång till ett stort antal faddrar att fråga om man kört fast. Programmet har också många av de funktioner som jag var intresserad av. Man förblir nog gärna trogen det första program man valt om det inte dyker upp något annat program som verkar bättre.

Min pedagogiska bakgrund

I mitt fall har jag bl.a. waldorfläroarbildning, data-läroarbildning samt erfarenheter från att ha arbetat som bl. a. handarbetsläroare i en waldorfskola och som data-läroare för psykiskt sköra och funktionshindrade personer på ett personalkooperativ. Dessutom är jag en ivrig, för att inte säga fanatisk, datoranvändare sedan några år och vill gärna förmedla mina kunskaper i datoranvändning. Jag är nog mera intresserad av släktforskarprogrammets möjligheter än själva släktforskningen i kyrkböcker och andra källor. Släktforskarintresset har jag haft sedan ton-åren, men det fick ordentlig fart för några år sedan när jag upptäckte att det fanns datorprogram för släktforskning.

Deltagarnas förkunskaper

Jag har lett ett antal nybörjarkurser i DISGEN. Kunskaperna i datorhantering och släktforskning hos delta-

garna varierar. Många är pensionärer och har släktforskat i många år men är nya på datorhantering. Andra har datorvana men är mindre vana vid släktforskning. En del har redan börjat använda DISGEN så smått och matat in lute, andra har inte ens vågat installera programmet. Då gäller det att lägga upp kursen så att alla kan hänga med utan att det blir för svårt för en del och för tråkigt för andra. Men erfarenheten har lärt mig att det aldrig är fel att repetera grunderna ordentligt.

Teknik på gott och ont

Det är inte bra att vara för beroende av tekniken. Datorerna kan krångla. Senast jag hade kurs fick jag pröva tre bärbara datorer innan det fungerade med projektorn. Och då var det min något äldre bärbara dator som gick att använda direkt utan några krångliga inställningar. Det finns ju inte tid att läsa igenom handboken strax före en kurs. Man måste dessutom kunna hålla en kurs utan hjälpmedel. Men på en kurs i ett datorprogram bör åtminstone deltagarnas datorer fungera. Den mänskliga faktorn krånglar också ibland. En gång kallade jag till två kurser samma dag... En kursledares mar- dröm eftersom datorerna inte hade räckt till! Men som tur var kunde den ena gruppen återkomma dagen efter. En projektor är ett utmärkt hjälpmedel när det gäller att demonstrera olika funktioner i programmet. Den är kopplad till en dator och då ser deltagarna allt vad jag gör på min dator. Men det är farligt att bli allt för beroende av tekniken. Då står man hjälplös den dagen tekniken strejkar.

Kursuppläggnings

Kurslokalen har hittills varit Släktforskarförbundets bibliotek och kurserna har ägt rum på helger. Varje kurs har bestått av två dagar om vardera fem timmar, gärna med någon vecka eller mer emellan. Om man är ensam kursledare utan assistent är det lagom med högst 5-6 deltagare. Fler har det dessutom inte funnits datorer eller utrymme till. Det finns ofta någon på varje kurs som behöver mycket hjälp p.g.a. ovana vid datorhantering eller ibland fysiska hinder.

En grundläggande genomgång av hur man startar datorn, sätter i en diskett, intallerar programmet, kommer igång med programmet och använder Filhanteraren/Utforskaren har visat sig vara nyttigt. En del har problem med att använda musen, särskilt dubbelklickning. Då finns det möjlighet att använda tangentbordskommandon i stället.

Jag går noga igenom hur man matar in olika personer i inmatningsformuläret och vilka knep och genvägar man

kan använda sig av. Sedan får deltagarna ett övningsmaterial med exempel på en mängd släktrelationer att arbeta med. Vi matar in de första personerna tillsammans. Sedan tar jag upp olika finesser under arbetets gång allteftersom behov uppstår. Hela tiden utför jag de nya momenten på min dator och deltagarna kan då samtidigt se vad jag gör på en projektduk.

Frågor av alla de slag

Det kommer upp många frågor av släktforskningsnatur under kurserna. Hur ska man mata in efternamn? Flicknamn? Dubbelnamn? Tiltalsnamn? Gårdsnamn som förnamn? Källor? Faddrar, fosterbarn, adoptivbarn? Olika samboförhållanden? Det är ju mer släktforskarfrågor än programfrågor, men då ser man begränsningarna i programmet när det gäller vissa funktioner. En del frågor kan man lösa med sunt förnuft, andra får man hjälpas åt med eller forska vidare i. Den samlade kunskapen är stor i de olika grupperna.

Erfarenheter

Första gången jag skulle hålla kurs var det rätt nervöst. Jag hade förberett mig med eget kursmaterial, något som jag tycker är roligt att framställa. Jag fick revidera kursmaterialet efter varje kurs allteftersom det uppstod nya frågor. Jag har också lärt mig att man aldrig kan vara nog tydlig. Det finns alltid någon som missförstår. Det är bara att konstatera att ett kursmaterial aldrig blir klart.

Ibland ställs ens tålamod inför stora provningar och man lär känna sig själv och sina begränsningar. Jag ska t.ex. demonstrera hur man kopplar ihop personer, svetten lackar och ingenting fungerar. Som kursledare har jag lärt mig mycket om programmets möjligheter och begränsningar. Det dyker ofta upp önskemål från deltagarna om någon funktion som programmet borde ha.

Viruset Hippie dök upp ett par gånger men kunde snabbt bekämpas. Då fick jag ett osökt tillfälle att betona hur viktigt det är att vara försiktig med vilka disketter man stoppar i sin dator. Jag betonade också vikten av att göra säkerhetskopiering ofta och regelbundet.

En 80-årig kursdeltagare ropade glatt efter några timmars intensivt arbete att nu var han minsann datorberoende. Då blir man helt lycklig! Slutligen visade sig en kursdeltagare och jag vara släkt, på långt håll visserligen, men ändå! Sådant ger extra krydda på kursen.

Marianne Funayama

Handstilsövning

Facit till handstilsövning på sidan 7:

Anno 1653 then 22 februarii, Rätt Laga Ting hölts medh Stranda Heradt å Rätten Tinnghstadh Musterås, Närwarandes Befallningsmannen Ehrlig och w:t (wälbetrodde el wälaktad) Jöran Erichsson Efterskrefne Edsuorne Härads Nämnd och Godhe män flere Neden.

Per Olofson i Harstorp

Måns Swensson i Mölstad

Waste i Eliarum

Anders i Gessemåla

Nils wedh Emb

Jon i Klåstret

Per i Appelarum

Bängdt i Skalletorp

Lars wed Emb

Oloff

Oloff på Biörnöö

K(?)allarsson i Ålem

vide 3 bladet

Samma dagh ibland andra ährander framsteg länssman Hr Oloff Spack och för Rätten anklagade Lars Jönson i (?)ratte(?)måla å frälse, för han ifrån Hans Snickare i Hundahult hadhe stullit 1 1/2 skiäppa hoffwer, thet han nu bekände.

Item (=likaledes) för han tillika medh Nils Tynnebindare som nu ähr död, och Abraham Bose som nu ähr Rymbder, från Pär i Åslemåla uthur hans Huus hade stulit 3 sty fåår och 1 sty fåår frå Inge i Häggemåla, tillsammans wärderadt för 3 mark och 4 öre Syolffuer myndt, dätta länsmannen honom med en dräng Swen Matsson benämnd öfer bewiste, det alla tre wåro i dätta tiuffuarijd lijka delachtijga, dätta Lars Jönson icke aldeles neka kunne, uthan Bekende at han (sulle?) Nötte och dolgde samma Tijffuerij med (?) och sedan uppenbarade thet för Inge i Häggemåla, hwilken swarade at han intet uppenbarade thet före än 3/4 åhr der Efter. Så emädan denna hans anskyllan inte giorde fyllest, och elliest ähr om honom et Slempt Rychte at han skall warit medh b:te (bemälte) Abram Bose til at stiäla från andra, som han emot nekar, ty kunne denna Nedriga Rätt eij annat giöra uthan dömbes Lars Jönsson som tillstädes war efter Tiuffwa Balkens 6. Cap.

(Tjuvabalken, VI i Magnus Erikssons landslag: Nu tillwitas någon full tjuvnad då skall häradsnämnd antingen fria eller fälla honom; fälla de honom, återlämne han till bonden det som han har mistat och därtill fyrtio marker, och han skall ej mista sitt liv.)

Einar Alm

sentida ättling till

Inge i Häggemåla

Reds anm: Kanske kan tydandet av enstaka bokstäver eller dubbelbokstäver diskuteras, men det är inte så viktigt enl reds mening. Huvudsaken är att man förstår innehållet. Stavningen på den tiden var ju ändå inte konsekvent. Bara på den här sidan har samma ord stavats olika. Att leta efter diskutabla tydningar kan ge god övning och erfarenhet. Står det ett h eller ett s i slutet av ordet eller är det bara en eftersläng eller ett förkortningstecken?